

י. ניר-לב

"אתה מוזמן להתענג ולהתענות"

הוא נוקט בשפה המונית השווה לכל נפש: "המוני המונים של בני-אדם אינם נזקקים לשירה. לכל היותר היא נפבלת בימי חג ומועד. למה לשבור את הראש?" אולם כאשר הדרך נמ" שכת אל ההסבר והניתוח השירי ב" מישורו של המחבר, משנה הוא את שפתו לקוטב מנוגד והוא פוצח ב" פרץ סגנון נמלץ ומופרז כל כך ה" עלול להרתיע לא רק את הקורא ה" מסויים, אלא גם את מי שהוא קרוב ומצוי אצל השירה.

1. וולט ויטמן הוא כותב כך (עמ' 89): "תמצא צרור של מושגים פו" ליטיים, פילוסופיים, גיאוגרפיים, מ" דעיים, אלא שכולם הוטבלו בתמיסה לוחטת של רגשות ומשאלות. המושגים הללו דומים יותר לגבישי חוויה רעננים מאשר לאביזרי מחשב מ" תוכננים". למה התכוון כאן המחבר? מה המה "גבישי חוויה רעננים?" כך שהפער בין ההתבטאות והפשטנית והיומיומית לבין משפטי ה" מליצה שהתלהבות המחבר אינה יו" זעת לבלמם — מעמיד מכשול בולט ורציני בדרך להבנת השירה. ולסיכום נאמר: יכולים היינו להת" 1. כך כאן בספר עזר נוסף להבנת שירה. ישראל רינג טרח והביא בפ" גינו. יזוג שירים מקוריים ומתור" גמיט — יפים ומעניינים. ישראל רינג טרח והסביר לנו מונחי יסוד של שירה, מושגים ומונחים בה. אנו מאמינים לו באהבתו לשירה יבהת" להבותו מיצירה. אנו יכולים להס" כים או שלא להסכים עם הסברות או עם ניתוחיו ספרותיים, אלא ש" הנימה בה בתך להגיש את הספר — היא היא העומדת בעומקו.

לפני זמן מה יצא בהוצאת ספריית הפועלים ספר בשם "דרכים להבנת שירה" מאת ישראל רינג. ספר זה עורר מיד ענין וסקרנות. עד כה התברכנו בעבויית בסוג הדרכה זו, רק בחוברת דקה ובאלפת מפרי עטה של לאה גולדברג הנקראת "חמישה פרקים ביסודות השירה". לפיכך מ" הרנו לעמוד על טיבו של ספר עבי כרס זה, בן חמש-מאות העמודים. כבר בהחילה נעצרנו על-ידי תמי רור המכונה: אוהרה והומנה. כאן עורך המחבר סלקציה מראש לגבי קוראיו. "מכריח" מפניו ולו גם קורא שבתמיכה התכוון רק לדפ" דף בספר ולבור את המעניין אותו, כאשר הוא משליך בפניו את המש" פט הקשה והמרתיע: "מוזמן אתה להתענג ולהתענות". להתענות על שום מה? ישאל את עצמו הקורא התמים. האם ניתוח שירי, התעמקות ונסיון להבין ולחוש שיר, משמעו עינוי? המתבר אינו משיב אלא מ" שייך בהומנתו המסוייגת, אם שרירי אתה בגיל. "רובלמתי והמאושר ש" בין 16 ל-60 שנה, פתוחים דרכי חי" דוש של חיים ושירה גם לפניך". ואם אני בן 61 יאמר הקורא באכזבה, ה" אם לייחס משפט פ"יתה זה רק להו" מור המסויים מאוד של המחבר? לאחר תמרור האוהרה אנו פונים לתמרור שני והוא הפתיחה. וכאן זע" זוע נוסף והפעם לשמע משפט ה" מעמיד בסימן שאלה גדול סוג רא" שוני מפואר בספרות בת האלמות. "למה שירה?" שואל המחבר שאלה בפרוזה? ותשובתו: "אין להתחמק מהכרה עניינית אחת — השירה קיי" מת. עובדה. עובדה: בעלת ותק מ" שים. משוררי כל הזמנים לא שאלו רשות, מספקני, כל הזמנים שעה ש" כתבו שיריהם וחזרו על פשע זה, או על לוקסוס זה עשרות ומאות פע" מים".

כאשר יקרא המעיין, ולא בעל קרט תרבות, במשפטים אלה הרי תגובתו המיידית תהיה בסגירת הס" פר ובהרחקתו לקרן זוית. מדוע ה" מחבר מוצא להכריז בפתיחה ששירה זו עובדה קיימת. ואולי הוא פונה כאן לקהל הסובר אחרת?

ואמנם כאשר אנו ממשיכים לעל" על ולקרוא בספר אנו מזהים אט אט קהל מסויים מאוד שאליו שם המחבר את דבריו; בפניו הוא מת" נצל שקיימת שירה ומנסה בכל מאו" דו לשכנע אותו שאכן שירה — זה גורם בעל ערך, אם איננו טועים הרי הפניה לקהל הנושא בקרבו התי נגדות חריפה לכל הנושא אופי רוי חגי, מעודן ומורכב שאינו נגלה ומור" בן לעין הפשטנית; התנגדות זו באה לידי ביטוי מצדו בלגלוג ובביטול השירה.

כל זה אנו מסיקים, כמובן, מגיש" תו של המחבר בהסבר החומר, וב" עיקר מנעימת דבריו.

איננו מבטלים גישה זו. המחבר כנראה נפגש בסוג קהל "מקולקל" זה והחליט לחדור אליו, לשבור את האטימות החוסמת את הבנתו, לש" בור את ההתנגדות ולקרבו לתופעה מעודנת ומעשירה — כשירה. כך ש" די היה לו, לדעתנו, בהסבר מכון ופופולרי, או בדוגמאות פיקנטיות ושובות לב, שמבלי ידע תקרבנה את הקורא, ולא במאמץ בלתי פוסק של שיכנוע, של שידול — המגבי" רים את הדחייה.

דרכים אחרות שנוקט המחבר, שבי עיקרן ברורות היו, אלא שגם בהן חלה סטייה מידודת. המחבר פונה אישית אל הקורא (וזהי גישה נכ" נה) ומכנה אותו בשם "אתה", וכך ממש הופך ההסבר למעין שיחה בין ארבע עיניים. המחבר מעמיד שאלות שכאילו הקורא "המסויים" (כפי ש" הגדרנוהו) מעלן, שאלות הבאות מנ" קודת ראותו, מהשגתו ומדרך מחשבו" תו. המחבר היורד למישורו של ה" שואל מנסה להשיב על שאלות אלו, ואט אט הוא גורר אותו אל מישורו הוא — אל המישור השירי, אלא כפי שציינו באמצע הדרך חלה תקלה, ולדעתנו אגב תקלה זו מאבד המחבר מגע עם "לקוהו". אחת הסיבות ל" תקלה היא בסגנון הכתיבה. כאשר מר רינג יורז אל קוראו